

A vasúti közlekedési rendszer védelmi felkészítésének aktuális kérdései

Dr. Szászi Gábor ezredes

egyetemi docens

NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

Katonai Logisztikai Intézet

Hadtáp és Katonai Közlekedési Tanszék

A témakör feldolgozásának fő lépései:

- 1. Közlekedési rendszer polgári és katonai értelmezése.**
- 2. A vasúti közlekedési rendszer aktuális jellemzői.**
- 3. Aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.**
- 4. Összegzés**

Közlekedési rendszer polgári és katonai értelmezése

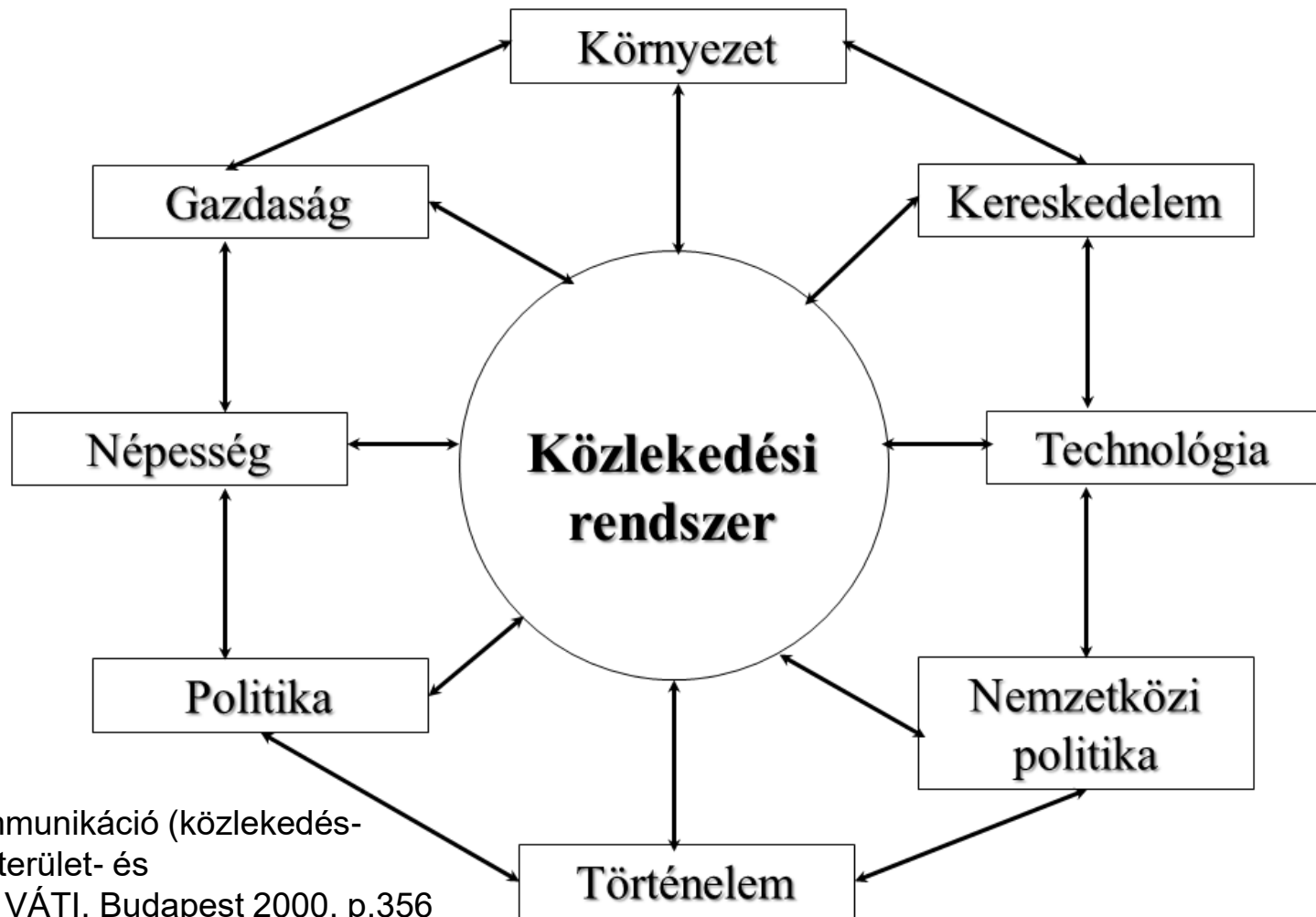
MOTTÓ:

„...a közlekedési politika ugyanabból a forrásból nyeri erejét, mint a nemzetvédelem. A magasabb állami célok, a nemzeti lét legjobb utjainak keresése közös vonásuk; ebből adódóan célkitűzéseik, - ha nem is mindig azonosak, - de legalább is párhuzamosak”.

Tartsay Vilmos

Közlekedési rendszer polgári és katonai értelmezése

A közlekedési rendszert és a közlekedés gazdasági-társadalmi fejlődése kapcsolatát befolyásoló tényezők

Közlekedési rendszer polgári és katonai értelmezése

A katonai közlekedési rendszer elemei

IGÉNYEK

AZ ERŐK MOZGATÁSA

- harcoló és logisztikai támogató erők
- ◆bármely irányban az ország területén,
- ◆országhatáron kívüli térségekbe (nagy távolságú mozgatás)

ELLÁTÁSI SZÁLLÍTÁS

- ◆belföldön
- ◆külföldre nagytávolságú szállítási lánc (LOC)

FOGADÓ NEMZETI TÁMOGATÁS (FNT)

- komplex közlekedési támogatás.

HORDOZÓK

Közlekedési módok:

- vasúti,
- közúti,
- belvízi
- légi,
- tengeri,

FELSZINI

Funkciók:

- szállítás,
- hálózat biztosítás,
- rakománykezelés,
- szállítmány kísérés,
- szakanyag ellátás,
- költésgazdálkodás.

LEHETŐSÉGEK

KATONAI ÉS POLGÁRI KAPACITÁSOK

Cél a katonai részarány csökkentése

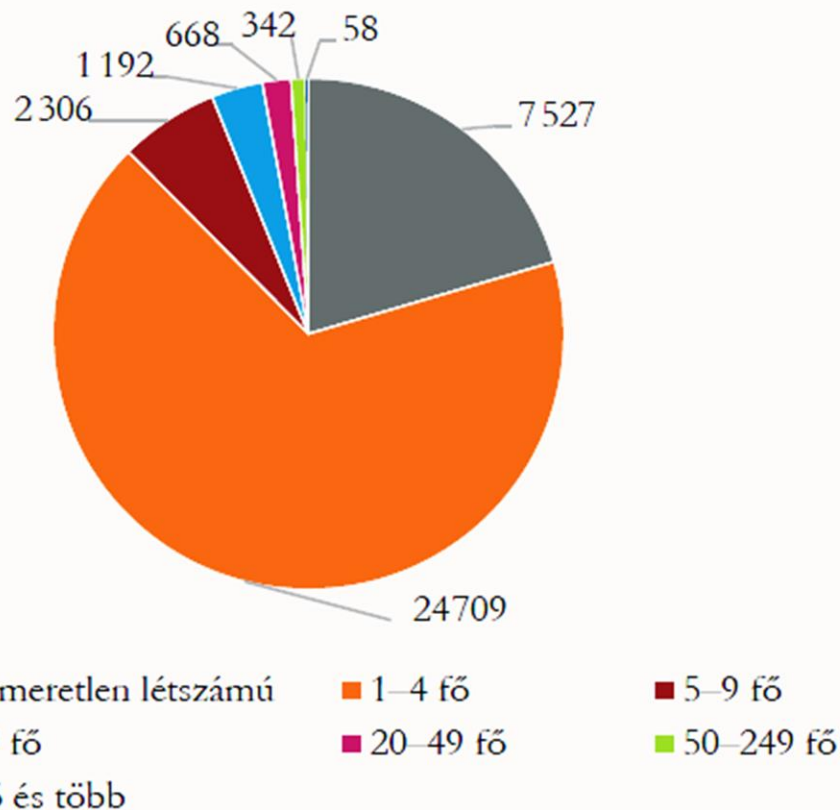
Célirányos felkészítés békeidőben

ALKALMAZÁSUK

komplexen, a szállító eszközök centralizált felhasználásával, a hadműveleti (és logisztikai) prioritások szerint, egységes elgondolás és tervek alapján a katonai közlekedés vezető szervei irányításával történik.

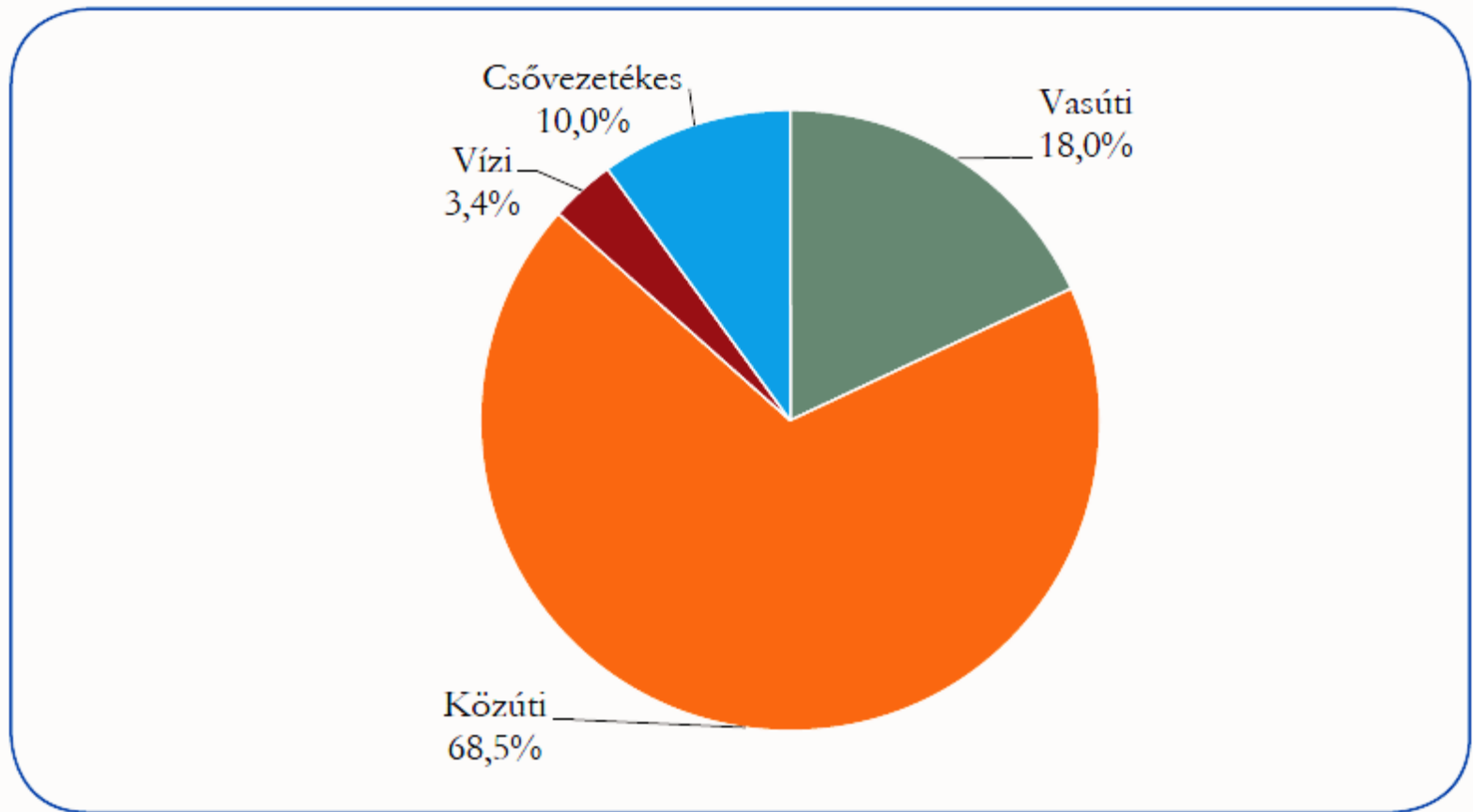
A közlekedési rendszer aktuális jellemzői

A szállítás, raktározás ágban regisztrált vállalkozások száma létszámkategória szerint, 2016

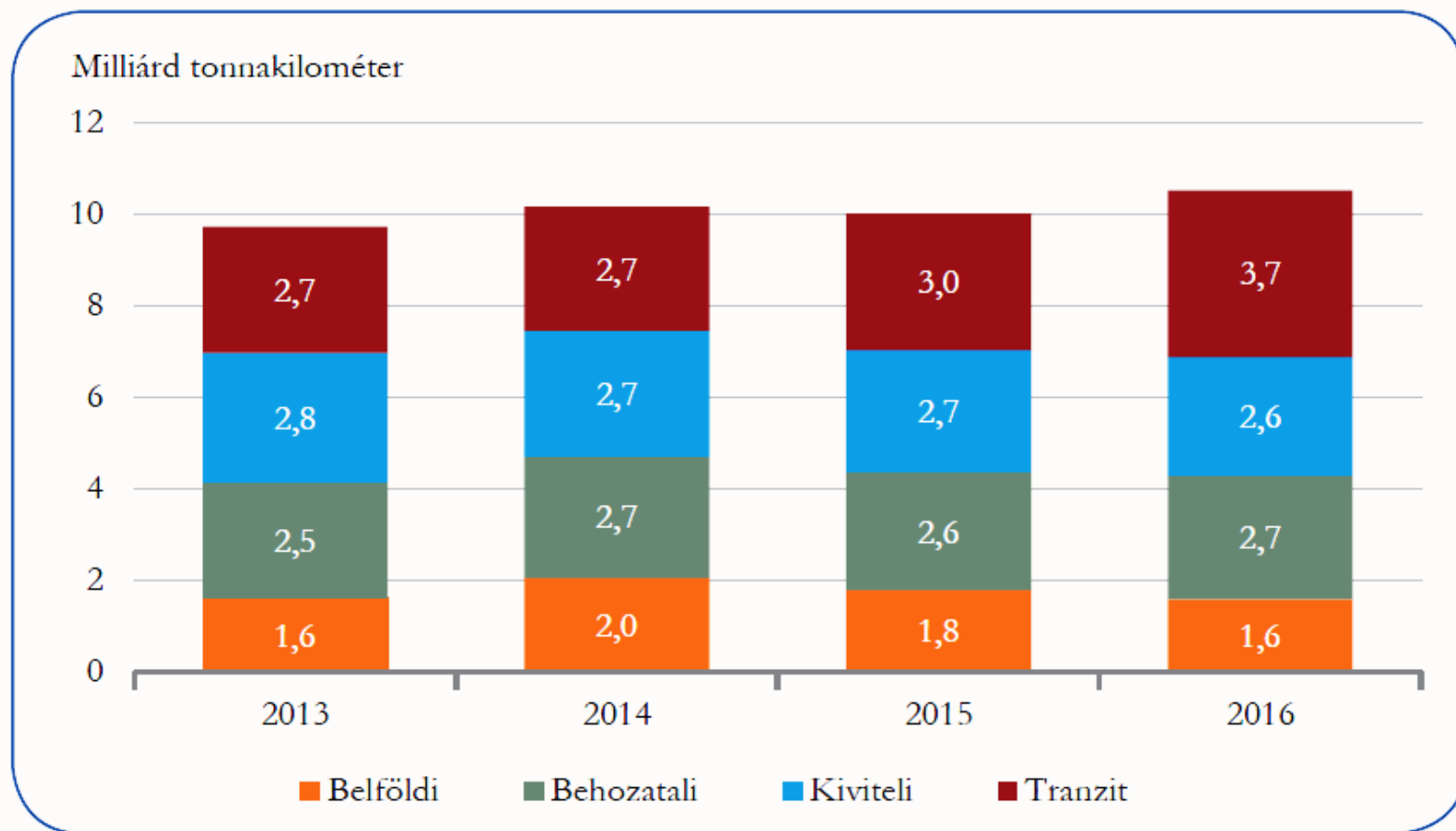
A közlekedési rendszer aktuális jellemzői

Az áruszállítási teljesítmény megoszlása árutonna-kilométer alapján, 2016

A közlekedési rendszer aktuális jellemzői

A vasúti áruszállítási teljesítmények alakulása

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

A KÖZLEKEDÉSI RENDSZER VÉDELMI CÉLÚ FELKÉSZÍTÉSE

= ? ≠

LÉTFONTOSSÁGÚ KÖZLEKEDÉSI RENDSZERELEMENK KIJELÖLÉSE ÉS VÉDELME

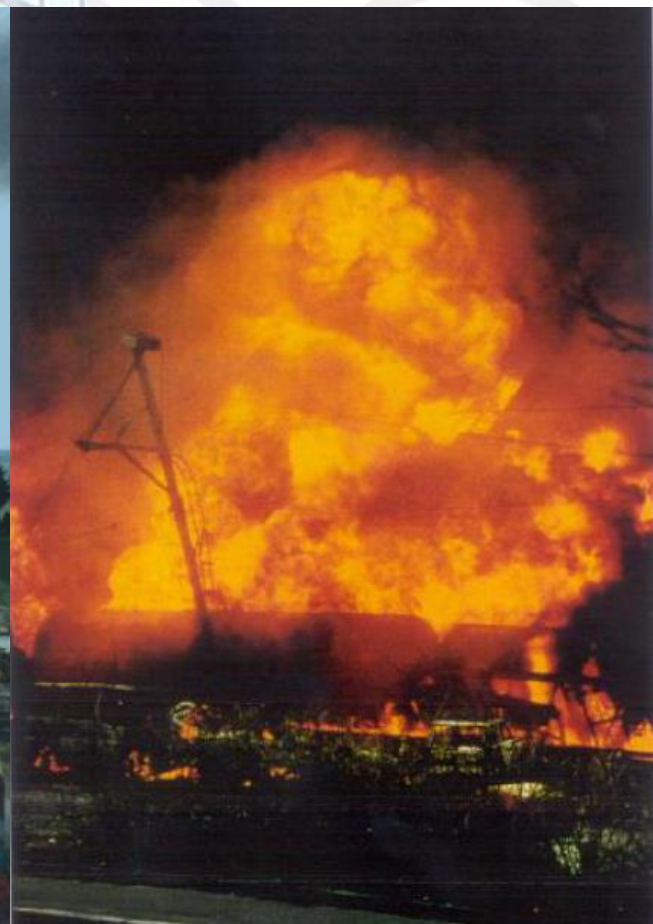
A közlekedési létfontosságú
rendszer elemek kijelölése, felkészítése,
védelme

MI INDOKOLJA, HOGY
FOGLALKOZZUNK EZZEL A
TÉMÁVAL?

Vasúti balesetek veszélyes áruszállítás során

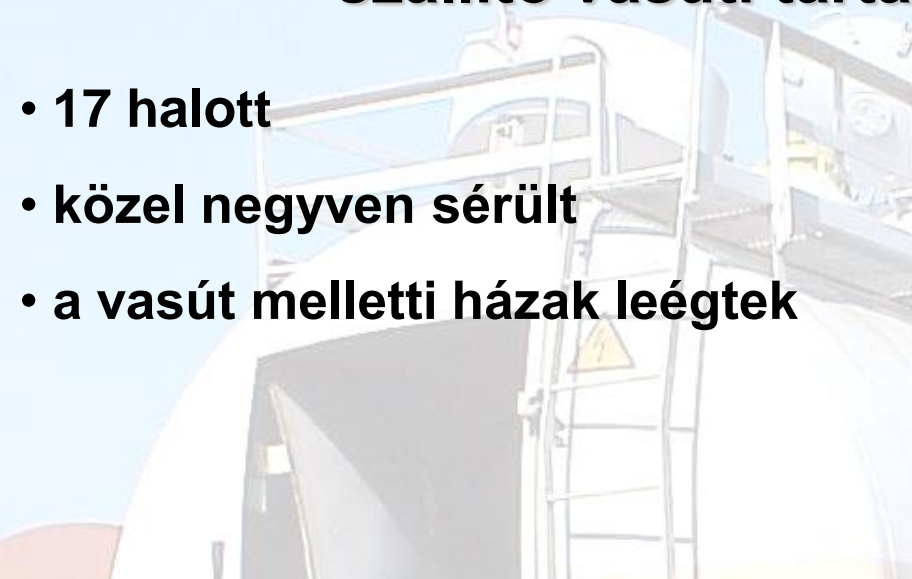
1994. Március 8. Zürich Affoltern pályaudvar

- 20 vasúti kocsiból álló, mintegy 80.000 liter benzint szállító zárt vasúti szerelvény szenvedett balesetet

2009. 06. 30. Viareggio (Olaszország) – gyúlékony gázt (LPG) szállító vasúti tartálykocsik robbantak fel

- 17 halott
- közel negyven sérült
- a vasút melletti házak leégtek

2012. 01. 17. Hármás vonatbaleset az USA-ban

A hatóságok jelentése szerint ugyan sok veszélyes áru szállítására szolgáló vagon volt részese a siklásoknak és ütközéseknek, de szerencsére ezek a kocsik üresek voltak. (5 mozdony és 185 kocsi)

HAZAI „TAPASZTALATOK”

2012. 05. 12.

**Egy 42 kocsiból álló szerelvény 7 utolsó vagonja siklott ki.
Személyi sérülés nem történt, de jelentős forgalmi zavart
okozott!**

**Kisiklott vasúti
tartálykocsik és
megrongálódott
vágány
Máriabesnyő és
Bag között**

5/2017. (II. 14.) NFM utasítás a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 33/2014. (X. 10.) NFM utasítás módosításáról

4.4.1.2. *Vasúti Infrastruktúra Fejlesztési és Működtetési Főosztály*

A Főosztály feladatai

a) Kodifikációs feladatai körében:

4. ellátja a vasúti és logisztikai kritikus infrastruktúra kijelölésével kapcsolatos, a közlekedésért felelős miniszter hatáskörébe utalt feladatokat,

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

NEMZETI KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA-FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

STRATÉGIAI DOKUMENTUM

2014. AUGUSZTUS

**„A közlekedések nem egyebek, mint üterek,
melyek ha szabadok, a test is virágzik,
midőn tespednek, lankad az egész organizmus is..”**

1830. Gróf Széchenyi István

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

A NATO MOZGATÁSI ÉS SZÁLLÍTÁSI (M&T) ALAP-ÉS IRÁNYELVEI:

- **Katonai erőforrások:** Előre láthatóan a **katonai M&T erőforrások mindig korlátozottak lesznek.** Következésképpen, a nemzeti katonai M&T erőforrásokat, amelyek a NATO rendelkezésére fognak állni, várhatóan úgy kell kialakítani, hogy azok képesek legyenek a haderő kulcsfontosságú elemeinek gyors stratégiai felvonultatására, valamint a hadműveleti és harcászati mozgékonyág biztosítására.

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

M&T erőforrások:

- **Polgári erőforrások:** A katonai erőforrások korlátozott igénybe vehetőségéből adódóan, mind az 5. Cikkely hatálya alá tartozó hadműveletekben mind az 5. Cikkely hatálya alá nem tartozó válságkezelési műveletekben hadászati, valamint a hadműveleti mozgatási igények kielégítéséhez **szükség lehet a polgári mozgatási és szállítási (légi, szárazföldi felszíni és tengeri) erőforrásokra.**
- A katonai tervezésnek tisztában kell lennie azzal, hogy a **polgári szállítási erőforrások is korlátozottak**, nem kifejezetten katonai alkalmazásra tervezték azokat, és ebből adódóan vagy nem vehetők igénybe, vagy nem képesek a katonai követelmények kielégítésére. Ezen felül minél nagyobb a hadművelet kiterjedése, mérete, annál nagyobb mértékű lesz polgári erőforrásokra való utaltság.

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

Az MH mobilitási képességét befolyásoló tényezők:

- 1. Hálózati infrastruktúra állapota;**
- 2. Rendelkezésre álló szállítási kapacitások mennyiségi és minőségi szintje;**
- 3. A kapacitásokhoz való hozzáférés korlátjai;**
- 4. Az áttelepítendő erők mobilitási szintje.**

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

A hálózati infrastruktúrával szemben támasztott követelmények:

*Az ország védelmi követelményei kielégítésére legalkalmasabbak a meglévő európai és a hazai **törzshálózati vonalak**, amelyek a tranzit szállításoknál is, mint elsődleges vonalak vehetők számításba.*

DE NEM OLD MEG MINDEN PROBLÉMÁT!

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

A pályahálózattal szemben támasztott új követelményeknek való megfelelés feltételei, fejlesztési igények:

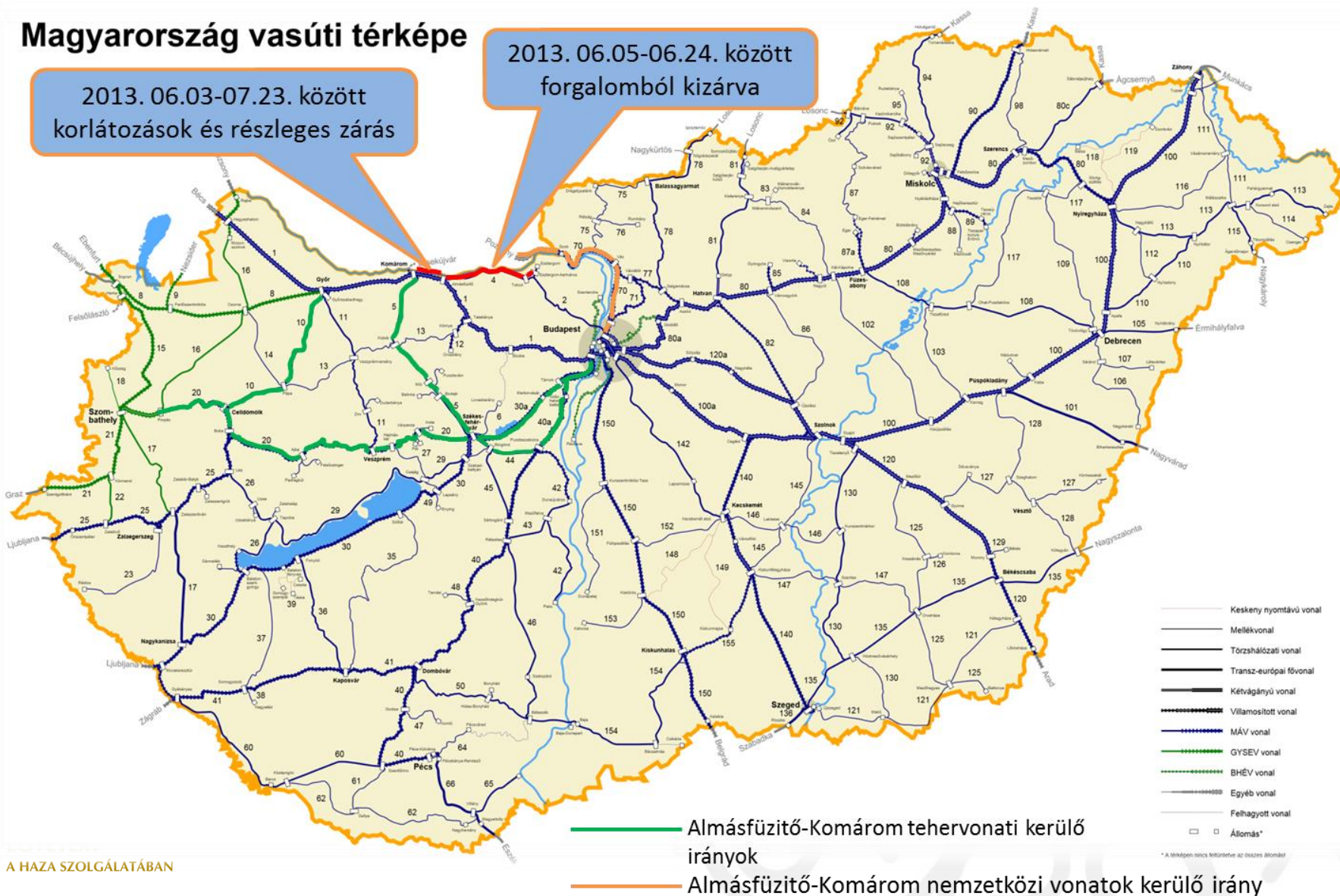
- a mellékvonali hálózat szerepe a védelmi felkészítésben;
- ***katonai vasúti szállítások biztosítása érdekében*** megtartandó regionális vasúti és egyéb vasúti pályák;
- nagyfolyami hidak hiánya a hálózaton.

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

Magyarország vasúti térképe

2013. 06.03-07.23. között
korlátozások és részleges zárás

2013. 06.05-06.24. között
forgalomból kizárva

Magyarország vasúti térképe

Védelmi (honvédelmi) szempontból a szerző által megőrzésre javasolt **regionális** és **egyéb** vasúti pályák. Kritikus infrastruktúra védelem szempontjából, a **Magyar Mérnöki Kamara** által megőrzésre javasolt regionális és egyéb vasúti pályák.

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

A nagy folyami hidak sérülése esetén alkalmazható megoldások a vasúti közlekedés folyamatosságának biztosítása érdekében

- A sérült, vagy rombolt hidak kiváltásának hazai lehetőségei ;

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

Speciálisan katonai célra épített Acrow 700XS hídrendszer

MABEY hídrendszerek vasúti hídként történő alkalmazása

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása.

Magyarország vasúti térképe

 V0 vasútvonal

Új Tisza-híd 7 nap alatt

Az aktuális védelmi követelmények megfogalmazása. (BNT)

A 2011. évi CXIII. törvény (A honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről) 80. § így határozza meg:

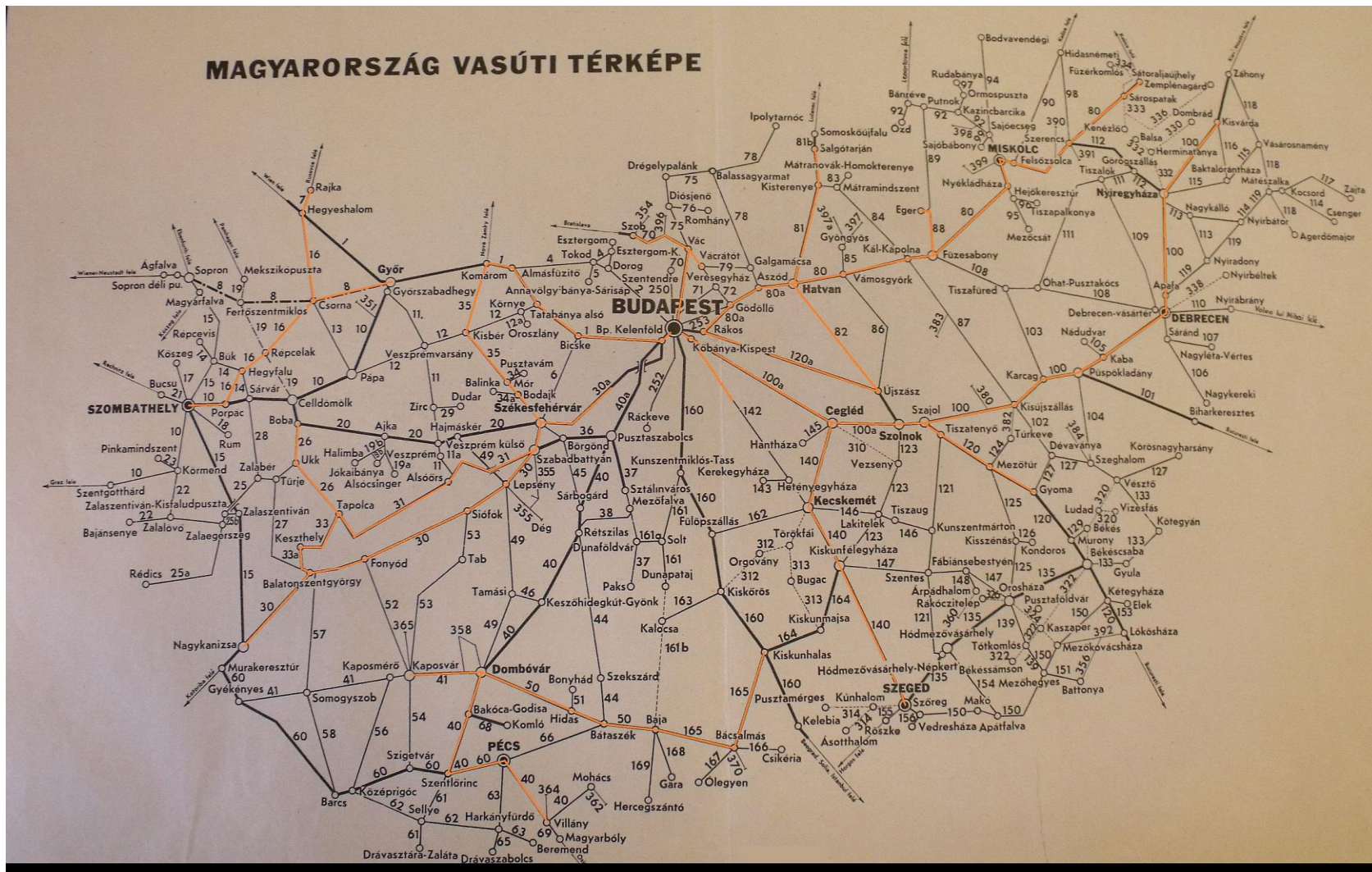
„d) befogadó nemzeti támogatás: az ország, a Honvédség és a honvédelemben részt vevő más szervek által, külföldi fegyveres erőknek az ország területén tartózkodásuk vagy azon átvonulásuk során nyújtott egyoldalúan vállalt, vagy nemzetközi szerződéseken és azok végrehajtási megállapodásain alapuló támogatás”.

A BNT rendszer szereplői

BNT-ben résztvevő csoport	Tagjai
Minisztériumok	Honvédelmi Minisztérium, Belügyminisztérium, Miniszterelnökség és az egyéb ágazati minisztériumok
Területi és helyi védelmi igazgatási szervek:	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei, Fővárosi Védelmi Bizottságok • Helyi Védelmi Bizottságok (járások, kerületek) • Polgármesterek (települések)
Honvédelemben közreműködő területi és helyi szervek	<ul style="list-style-type: none"> • Rendvédelmi szervek • Országgyűlési Őrség • Központi államigazgatási szervek, • Települési önkormányzatok irányítása alatt álló szervek, • Bírósági és az ügyészi szervezet, • Egészségügyi szolgáltatók és gyógyszerellátást végző szervek, • Oktatási, kulturális, tudományos intézmények, • Műsorszóró rádió- és televízióállomások, a nemzeti hírügynökség, • Közlekedési, szállítási, elektronikus hírközlési, informatikai szervek és a posta szervei, • Magyar Nemzeti Bank, • A közellátást, illetve a közüzemi szolgáltatást végző szervek, • Minden olyan szerv, amely jogszabály alapján honvédelmi feladat ellátására vagy honvédelmi kötelezettség teljesítésében való közreműködésre köteles.
Kijelölt katonai szervezetek, szervek	<ul style="list-style-type: none"> • HVK közvetlen szervek és alárendelt szervezeteik<ul style="list-style-type: none"> ○ MH ÖHP és alárendelt szervezetei
Kijelölt gazdasági szervezetek	PI. HM Ei. Zrt., HM Currus Zrt.
Gazdasági és anyagi szolgáltatásra kötelezettek	A honv. törv. alapján erre kötelezett gazdasági társaságok
Önkéntesen, vagy felkérés	Civil vállalkozók, szolgáltatók, civil szervezetek

Valaha ilyen is volt!

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

A mellékelt 1956-os menetrendi térképen sárgával jelölték azokat a vasúti pályaszakaszokat, ahol vasútépítő katonák dolgoztak 1964 és 1977 között.

Valaha ilyen is volt!

Feltehetőleg a Budapest-Vác-Szob vasútvonal 1967 és 1973 között zajló rekonstrukciójának egy jelenetét ábrázolja a felvétel, háttérben a Dunamenti Cementmű.

Valaha ilyen is volt!

Képriport a Vasút 1980. októberi számából.

A pécsi fővonal átépítésén dolgozó honvédek egy Platov daruval fektetett új vágánymezőt tolóféával igazítanak a helyére.

A pécsi pályán

Naponta majd fél kilométerrel nő az új pálya, mert ezen a szakaszon jól szervezett munka folyik. Mindenki tudja pontosan, hol a helye, mikor kell akcióbá lépni, mit kell tennie. A régi pálya felszakítása után tologépek rendezik a talajt, majd dörgölés után helyére kerül a betonalkajból szerelt új. A folyamatos munkában kiskatonák segítenek, köztük olyanok is, akik bevonulás előtt is a pályán dolgoztak. (Z.F.)

Összegzés

1. A követelmények megfogalmazása alapvetően megtörtént, de annak folyamatos pontosítása nélkülözhetetlen, hiszen a helyzet folyamatosan változik.

2. A közlekedési rendszer védelmi felkészítése hosszú távú tervezést igényel (akár 25-30 éves időtáv).

3. A polgári közlekedési rendszereknek folyamatosan készülni kell arra, hogy a védelmi követelmények szerinti feladat-végrehajtásban kell részt venniük, ami kiterjed:

- a hálózati infrastruktúra védelmi igény szerinti üzemeltetésére;
- a szállító járművekre folyamatos biztosítására;
- karbantartó, javító és hálózatépítő kapacitások igénybevételére;
- a humán erőforrás felkészítésére, folyamatos biztosítására.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!